

KNIHOVNA MĚSTA HRADCE KRÁLOVÉ

VÝROČNÍ ZPRÁVA

O ČINNOSTI KNIHOVNY MĚSTA HRADCE KRÁLOVÉ

ZA ROK 2007

Obsah

strana:

I	Celkové hodnocení.....	3- 4
II	Služby.....	5-10
	1. Výpůjční služby.....	5- 6
	2. Specializované a informační služby.....	6- 8
	3. Služby v regionu; metodická činnost; síť veřejných knihoven okresu...	8-11
	4. Kulturně vzdělávací akce pro veřejnost.....	11-13
III	Knihovní fondy.....	14
IV	Organizace a řízení.....	15-17
	1. Řízení; public relation.....	15-16
	2. Finanční hospodaření.....	16
	3. Pracovní síly; vzdělávání zaměstnanců.....	16-17
	4. Údržba a technické zabezpečení.....	17
	Přílohy:	
č. 1	Služby – statistický přehled výsledků	
č. 2	Knihovní fondy – statistický přehled výsledků	

I. CELKOVÉ HODNOCENÍ

Knihovna města Hradce Králové dosáhla v tomto roce významného úspěchu: za projekt *Šablona webu pro malé knihovny* obdržela cenu **Knihovna roku 2007** v kategorii vynikající počin v oblasti poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb, dotovanou 70.000,- Kč.

Ředitel knihovny Mgr. Jan Pěta přebírá v Zrcadlové kapli pražského Klementina státní cenu Knihovna roku 2007.

Celkový **počet čtenářů** i návštěvníků naší knihovny zůstal stejný jako v roce 2006. Změnil se jen poměr v jejich složení: o 14% vzrostl počet dětí, o 4% ubylo dospělých. A zatímco **návštěvnost** ve výpůjčních službách poklesla o 4%, zvýšila se návštěvnost v informačních službách a při akcích pro veřejnost o 67%. To odpovídá současnému trendu ve vývoji potřeb a požadavků uživatelů knihoven. S tím také souvisí pokles počtu výpůjček o 6%.

Ke **zkvalitnění výpůjčních služeb** přispělo mj. zavedení rezervací zdarma a zrušení některých limitů na počet vypůjčených dokumentů. Výrazně vzrostl počet klientů, kteří využívají automatizovaných kontaktů s výpůjčním protokolem knihovny prostřednictvím mobilních telefonů nebo elektronické pošty; zde vidíme velký potenciál k nabídce dalších služeb (předběžné upozornění čtenáře na končící výpůjční lhůtu apod.).

Pokračovala **automatizace půjčovních služeb**: v lednu byl uveden do provozu automatizovaný výpůjční protokol v pobočkách Pražské Předměstí a Malšovice a v průběhu roku připravena automatizace pobočky Labská.; zde také došlo k úpravám interiérů v oddělení pro děti i v oddělení pro dospělé.

Knihovní fond se snažíme zkvalitňovat jak akvizicí relevantních dokumentů, tak postupnou aktualizací jeho starších částí. Usilujeme o to, aby prostředky věnované na nákup fondu byly valorizovány; jejich nárůst však nestačí pokrýt zvyšování cen na knižním trhu. Pokud jde o katalogizaci knihovního fondu, podařilo se nám značně pokročit v retrokonverzi katalogizačních záznamů do počítačové podoby; předpokládáme, že bude dokončena do

konce následujícího roku. Významné bylo zahájení spolupráce se Souborným katalogem ČR v roce 2007; je jedním z předpokladů pro přiznání dotací z grantových programů Ministerstva kultury.

Zakoupili jsme **software Z39.50 server**, který umožní výměnu záznamů z databází mezi naší knihovnou a ostatními informačními institucemi. Už koncem roku jsme zahájili výměnu údajů z regionálních databází se Studijní a vědeckou knihovnou v Hradci Králové. Nastartován je projekt městského „superkatalogu“, kterého se účastní všechny velké hradecké knihovny a který by měl uživatelům zjednodušit vyhledávání dokumentů z fondů těchto knihoven prostřednictvím jediné operace na počítači. Nový software navíc umožní Knihovně města Hradce Králové zapojit se do Jednotné informační brány i do oborové brány Musica a uplatnit v nich naše rozsáhlé a kvalitní knihovní fondy.

Kulturně vzdělávací akce pro veřejnost byly věnovány především podpoře a rozvoji dětského čtenářství. Poprvé jsme uspořádali slavnostní předávání slabikářů a čtenářských průkazů pro prvňáčky (ve spolupráci se ZŠ Štefánikova). Uspořádali jsme celoměstskou literární soutěž *Strašidla nás baví, jsme čtenáři hraví*, jejímž patronem byl senátor Karel Barták; úspěšné byly též *Noci s Andersenem* a *Magické noci* v půjčovnách pro děti. Celostátní přesah měla akce *Dva životy Viktora Fischla* k nedožitým 95. narozeninám spisovatele a hradeckého rodáka.

V rámci dlouhodobého programu **bezbariérová knihovna** byly rekonstruovány vstupní prostory a sociální zázemí pobočky Nový Hradec Králové tak, aby půjčovna byla přístupná vozíčkářům; ti mají zatím bezbariérový vstup jen do poboček Slezské Předměstí a Moravské Předměstí-B.

Nedošlo bohužel k plánované **rekonstrukci pobočky Moravské Předměstí-A**, protože majitel objektu, Tepelné hospodářství Hradec Králové a.s., přesunul jeho představbu z roku 2007 do prvního pololetí 2008. Knihovna však podle původního plánu objekt v září vyklidila a přestěhovala půjčovnu pro dospělé do ZŠ Štefánikova k půjčovně pro děti. Provoz obou oddělení je zde velmi provizorní a stísněný; část knihovního fondu jsme museli odsunout do skladu ve Starých Nechanicích. Byl však zpracován projekt interiéru budoucích prostor pobočky firmou Intebo Šebek a na jeho základě v předstihu zakoupena nábytková sestava, sestávající z modulárního výpůjčního pultu, knižních vozíků a příruční knihovny.

K 31. prosinci 2007 jsme uzavřeli **pobočku Pouchov**; její provoz byl vzhledem k nepatrnému počtu čtenářů, výpůjček a návštěv dlouhodobě neefektivní. Pobočka byla zřízena začátkem 90. let 20. století jako náhrada za zaniklou knihovnu ve Věkoších; obyvatelé obou lokalit však dali přednost spádově blízké pobočce Slezské Předměstí, případně ústřední půjčovně, které nabízejí bohatší fondy i služby.

Od 1. 1. 2007 se zvýšil počet veřejných knihoven, kterým poskytujeme služby v rámci **regionálních funkcí**, z 97 na 100. Tato činnost je prováděna na smluvním základě a hrazena z dotace Královéhradeckého kraje.

II. SLUŽBY (viz též příloha č.1)

1. Výpůjční služby

V roce 2007 bylo zaregistrováno **13.888 čtenářů** - stejně jako v předchozím roce. Změnilo se však jejich složení: zatímco počet dospělých klesl z 10.689 na 10.254 (pokles o 435), počet dětí vzrostl z 3.197 na 3.634 (nárůst o 437). Dospělí čtenáři tvoří 73,8%, děti 26,2% celkového počtu čtenářů. Protože v minulých letech počet čtenářů ve věkové kategorii do 15 let stále klesal, je možno letošní změnu označit za velmi pozitivní; zúročily se v ní akce knihovny zaměřené na získávání dětských čtenářů a na rozvoj dětského čtenářství.

Protože si podle dotazníkového průzkumu více než 60% registrovaných čtenářů půjčuje nejen pro sebe, ale též pro další členy rodiny a přátele, je **skutečný počet uživatelů** výpůjčních služeb cca **22.200**, tj. 23,8% obyvatel Hradce Králové.

Návštěvnost knihovny zůstala v podstatě na úrovni minulého roku: **186.988** individuálních návštěv. Z analýzy návštěvnosti je zřejmý mírný pokles ve výpůjčních službách (ze 178.025 na 171.377, tedy úbytek 6.648 návštěvníků) a proti tomu téměř zdvojnásobení návštěvnosti kulturně vzdělávacích akcí pro veřejnost a návštěvnosti v informačních službách (z 9.333 na 15.611; přírůstek 6.278). Statistika nezahrnuje četné kontakty s našimi uživateli přes komunikační prostředky, zejména informační služby po telefonu nebo prostřednictvím internetu.

Počet výpůjček činil celkem **771.845**, o 47.964 méně než v roce 2006 (úbytek 6%). Statistický pokles výpůjček, má několik příčin:

- a) přechodné uzavření poboček v důsledku rekonstrukcí, revizí knihovního fondu a přípravy na automatizaci (celkem 5 týdnů),
- b) odlišnou registraci prolongací v automatizovaném výpůjčním protokolu oproti dosavadnímu sáčkovému systému,
- c) přesun zájmu uživatelů z výpůjčních služeb na informační služby knihovny.

Uvedený vývoj - úbytek registrovaných výpůjček - má dlouhodobější charakter a projevuje se ve všech veřejných knihovnách v ČR.

Skladba výpůjček zůstává celkem stabilní: 71,6% literatura pro dospělé, 19,6% literatura pro děti a 8,8% ostatní dokumenty (proti minulému roku nepatrný nárůst první skupiny a pokles dvou zbývajících). Ve výpůjčkách literatury pro dospělé byla naučná literatura zastoupena 38,1%, ve výpůjčkách dětské literatury 33%.

Obrat knihovního fondu dosáhl v průměru **1,2** výpůjčky na jednu knihovní jednotku. Ze záložních skladů mimo město bylo dovezeno 3.113 dokumentů (o 232 více než v roce 2006).

V rámci **meziknihovní výpůjční služby** jsme vyřídili celkem **368 žádank**, stejně jako v loňském roce. Z naší knihovny bylo vyžádáno 328 dokumentů (z toho jsme mohli kladně vyřídít 300 žádostí, tj. 91,5%); naopak pro naše čtenáře jsme z jiných knihoven vyžádali 40 dokumentů (kladně vyřízeno 100%).

V zájmu zvýšení obrátu knihovního fondu, zvýšení výpůjček a **zkvalitnění výpůjčních služeb** jsme v knihovním řádu upravili limity na počet vypůjčených dokumentů a zrušili jsme poplatky za rezervace; naopak zvýšili jsme poplatek za první upomínku. V pobočce Malšovice byla o dvě hodiny rozšířena otevírací doba.

V průběhu roku 2007 se využití SMS a e-mailů v kontaktech knihovny se čtenáři podstatně rozšířilo a stává se z něj standard, který knihovně umožní zahájení nové služby: předběžné upozornění čtenáře na končící výpůjční lhůtu (tzv. předupomínka).

Dokončili jsme vybavení pobočky Moravské Předměstí-B novým nábytkem; v pobočce Nový Hradec Králové byl vybudován nový bezbariérový vstup pro vozíčkáře, sociální zařízení a v oddělení pro dospělé instalováno nové osvětlení. Proběhly radikální úpravy interiéru a vybavení pobočky Labská, včetně výměny osvětlení.

Pokračovala postupná **automatizace výpůjčního protokolu** v pobočkách. Od 1. 1. 2007 jsme zahájili automatizovaný provoz v pobočkách Pražské Předměstí a Malšovice; připravena byla automatizace pobočky Labská. Kromě dětské půjčovny Kalíšek a poboček Kukleny a Moravské Předměstí-A mají již všechny naše pobočky výpůjční protokol automatizovaný.

2. Specializované a informační služby

Zvuková knihovna pro nevidomé půjčila 9.396 titulů zvukových knih 334 klientům z východočeského regionu, mezi nimiž bylo 41 nově zaregistrovaných. Počet výpůjček se proti předchozímu roku zvýšil o 427, počet klientů o 5; 71% výpůjček bylo zprostředkováno zásilkovou službou. Zaznamenali jsme 4.387 osobních návštěv nevidomých, tj. téměř stejný počet jako loni.

Do fondu přibylo 287 titulů zvukových knih, což je dvojnásobek přírůstku z roku 2006. Více než polovinu tvořily nové nosiče zvukových knih na CD ve formátu mp3, jejichž půjčování jsme zahájili v září 2007. K nim jsme zajistili nové expediční obaly a zároveň pokračovali v ukládání staršího fondu ozvučených kazet do plastových přepravních krabic. Fond zvukových knih byl nově roztříděn a označen vizuálními značkami podle literárních žánrů.

Pro Sjednocenou organizaci nevidomých a slabozrakých jsme uspořádali přednášku o nových nosičích zvukových knih a jejich praktickém užívání.

Prostory zvukové knihovny pro nevidomé v Tomkově ulici, p. 177

Hudební oddělení mělo 1.162 uživatelů (o 186 méně než v roce 2006), kteří si zde vypůjčili k prezenčnímu využití či absenčně 70.710 knih, časopisů, hudebnin, klasických gramodesek, CD, kazet a CD-ROMů. Počet i skladba výpůjček jsou téměř stejné jako v předchozím roce. Návštěvnost je však proti stejnému období nižší o 6.171 (celkem bylo zaregistrováno 17.656 návštěvníků). Do značné míry je to důsledek devítiměsíčního moratoria na půjčování nových titulů zvukových dokumentů v knihovnách, které si vyhradily ochranné autorské organizace; svůj podíl na poklesu má i skutečnost, že půjčovna hudebního oddělení nemá z nedostatku prostor téměř žádný volný výběr.

Budova v Tomkově ulici č.p. 620, sídlo hudebního oddělení

Oddělení uspořádalo devět kulturně vzdělávacích akcí pro veřejnost: *Roviny domova*, *Hana Hegerová*, *Karel Kryl*, *Kytara staletími*, *Tlumočení hudby neslyšícím*, *Pojízdné knihovny*, *W. A. Mozart*, *Vánoce* (pro Ligu proti rakovině), *Adventní* (v Obědovicích) a deset pořadů pro nevidomé v Tyflocentru. V prostorách knihovny realizovalo osm nových výstav a putovní výstavy hudebního oddělení našly uplatnění v devíti knihovnách okresu.

Poslechové studio navštívilo 984 klientů (proti předchozímu roku o 184 méně), z toho 250 individuálně a 734 v kolektivech. Při jejich návštěvách bylo využito 2.301 audiovizuálních dokumentů (o 322 víc než v roce 2006). Individuální poslech stále klesá, protože pro uživatele jsou výhodnější podmínky pro absenční půjčování, tj. výpůjčky domů (od roku 2005 bezplatně). Pro kolektivy jsme uspořádali 49 hudebně vzdělávacích pořadů (většinou zaměřených na děti a mládež), z toho 12 externě (většinou pro nevidomé).

Poslechové studio hudebního oddělení

Informační pracoviště hudebního oddělení vykazuje celkem 912 prezenčních výpůjček (z toho 702 elektronických publikací) a 384 návštěvníků (z toho 40 na dvou akcích pro kolektivy). Pokles návštěv a výpůjček proti minulému roku je dán jednak nižším zájmem o lekce knihovnicko informační výchovy, dále možností půjčovat si elektronické publikace absenčně. Svůj podíl na tom měl i přechod na WINXP, na kterém část fondu CD-ROM nelze prohlížet (zastarávání softwaru použitého v elektronických publikacích). Informační pracoviště zaregistrovalo 436 vstupů na veřejný internet a 91 vstupů do databází, které zde mají klienti k dispozici. K nejvyužívanějším elektronickým databázím patřila Grove Music (51 vstupů), Ebsco (19) a Anopress (13).

Na internetových stránkách knihovny vystavujeme soupisy hudebních muzeí a hudebních časopisů, adresář hudebních knihoven a databázi regionálních hudebních výročí.

Informační středisko v ústředí knihovny navštívilo 2.421 klientů, kteří si vypůjčili 5.239 dokumentů k prezenčnímu studiu; v obou případech se jedná o mírné zvýšení proti roku 2006 (nárůst o 150 návštěvníků a 189 výpůjček). Se zvyšující se počítačovou gramotností populace klesá zájem o školení k využití internetu: uskutečnilo se jich 34, tj. o 19 méně než loni. Ve středisku proběhly čtyři exkurze. Zaregistrovali jsme 1.291 vstupů do databází, které středisko vlastní. Poskytlí jsme 994 rozsáhlejších faktografických a bibliografických informací, včetně rešerší; 1.099 návštěvníků zde využilo internet (nárůst o 299). S ohledem na stoupající zájem byl na tomto pracovišti instalován další veřejný internetový terminál.

Středisko se podílelo na realizaci tří literárních pořadů pro veřejnost (*Roviny domova*, *Poezie Mansardy*, *Hrátky s drátky*) a zpracovalo osm publikací a tiskových výstupů. Do regionální bibliografické databáze bylo vloženo 2.111 nových záznamů; faktografická databáze regionálních osobností dosáhla celkem 2.369 položek. Zahájili jsme spolupráci se Studijní a vědeckou knihovnou v Hradci Králové při výměně záznamů z těchto databází prostřednictvím serveru Z39.50.

Nároky na **informační služby** knihovny mají stoupající tendenci. Registrovali jsme celkem 4.234 samostatných vstupů klientů na veřejně přístupné internetové terminály – o 37% víc než v předchozím roce. Naši uživatelé realizovali také 1.382 vstupů do specializovaných elektronických databází, které nabízíme k prezenčnímu využití.

Publikační činnost informačního střediska knihovny je poměrně rozsáhlá. Vydali jsme tištěné publikace *Přehled činnosti veřejných knihoven okresu Hradec Králové v roce 2006*, *Kulturní kalendář na rok 2008* a *Kulturní kalendář hudebních osobností na rok 2008*.

Další drobnější informační tisky, seznamy a výběrové bibliografie jsme vydávali účelově k různým pořadům pro veřejnost: *Viktor Fischl: personální bibliografie k nedožitým 95. narozeninám*, *Významní absolventi královéhradeckých škol. Část I.: informační materiál pro akce poslechového studia*, *Významní absolventi královéhradeckých škol. Část II.: informační materiál pro akce poslechového studia*, *Poezie Mansardy: seznam literatury a pramenů ke komponovanému pořadu*, *Hrátky s drátky: soupis básní a písní k pořadu Dny poezie 2007*; dále informační letáky *Internet pro znevýhodněné: soupis internetových adres*, *Služby informačního střediska: metodický materiál pro lekce KIV a RTFM, ICQ, SKYPE: manuál pro knihovníky*.

Podíleli jsme se na sestavení biografického slovníku z oboru knihovnictví a dvou ročníků sborníku Královéhradecko, který vydávají hradecké paměťové instituce.

Mnoho příspěvků o činnosti knihovny bylo publikováno v regionálním tisku (Hradecký deník, Radnice, Dnes – regionální příloha, Okolo Hradce, Géčko) i v odborných časopisech (U nás, Čtenář, Jazz dnes) a sbornících (Knihovny současnosti 2007).

3. Služby v regionu; metodická činnost; síť veřejných knihoven okresu

Jako pověřená knihovna jsme na základě smlouvy se Studijní a vědeckou knihovnou v Hradci Králové poskytovali **služby 100 veřejným knihovnám** okresu Hradec Králové: 93 neprofesionalizovaným a sedmi profesionalizovaným. Proti minulému roku se počet obsluhovaných knihoven zvýšil o tři knihovny - Jílovice, Vysoký Újezd a Ledce, které byly k 1. 1. 2007 převedeny ze správního území okresu Rychnov nad Kněžnou do okresu Hradec Králové. V souvislosti s tím jsme zajistili pro obecní knihovnu Vysoký Újezd chybějící registraci u Ministerstva kultury ČR. Na výkonu regionálních funkcí se částečně podílelo i šest střediskových knihoven.

Uskutečnilo se celkem 391 metodických návštěv (z toho 236 provedli pracovníci naší knihovny) a 996 konzultací (z toho 812 zajistilo metodické oddělení a středisková knihovna Hradec Králové).

Poradenská a konzultační činnost byla věnována především dokončení internetizace knihoven okresu, kontrole činnosti knihoven a statistickým výsledkům, řešení konkrétních problémů s umístěním a obsazením knihoven, informacím o standardech a jejich plnění, webovým stránkám a kontrolám projektů z dotačních programů. Poskytovali jsme též pomoc zřizovatelům knihoven při zpracování a realizaci grantových projektů; k této problematice proběhl 12. 12. 2007 konzultační den, kterého využili zástupci šest obcí.

Prováděli jsme sběr dat a zpracovali **statistickou analýzu činnosti** veřejných knihoven okresu a pomáhali ostatním knihovnám při sestavování statistických výkazů. Vydali jsme informační materiál *Přehled činnosti veřejných knihoven okresu za rok 2006*.

Vzdělávání knihovníků jsme zajišťovali různými formami: uspořádali jsme 7. ročník *burzy internetových zkušeností* (20.3.), 3. ročník soutěže o nejlepší internetovou stránku knihovny *Web sem, web tam*, komponované pořady *To byl Jiří Šlitr* (15.5.), *Vánoce na krku* a *Vánoce jinak* (4.12.), turisticko-literární putování *Expedice Oreb* (6.10.).

Dobrovolní knihovníci ze základních knihoven okresu Hradec Králové na 7. ročníku burzy internetových zkušeností.

Knihovníkům okresu byly určeny odborné exkurze do Rychnova nad Kněžnou (2.6.) a na výstavu Codex Gigas v Národní knihovně (12.11., 19.11. a 26.11.). Uspořádali jsme putovní výstavu *Pohlednice našich obcí aneb Naše pohledné obce*, obecním knihovnám jsme nabídli elektronické publikace s turistickou tematikou v akci *Cestujeme s CD-ROMy* a doplnění fondů v rámci knižního bazaru. Proběhlo sedm porad vedoucích střediskových knihoven; svolali jsme aktiv knihovníků okresu Hradec Králové (18.4.).

Expozice Pohlednice našich obcí aneb Naše pohledné obce v sále Knihovny města Hradce Králové

Ke vzdělávacím akcím a poradám jsme připravili 65 stran různých metodických materiálů. Aktualizovali jsme příručku „Vedení obecní knihovny“ o další přílohy. Knihovnám okresu jsme zapůjčili devět putovních výstav hudebního oddělení a 46 tematických výstavek naučné literatury ze střediskové knihovny.

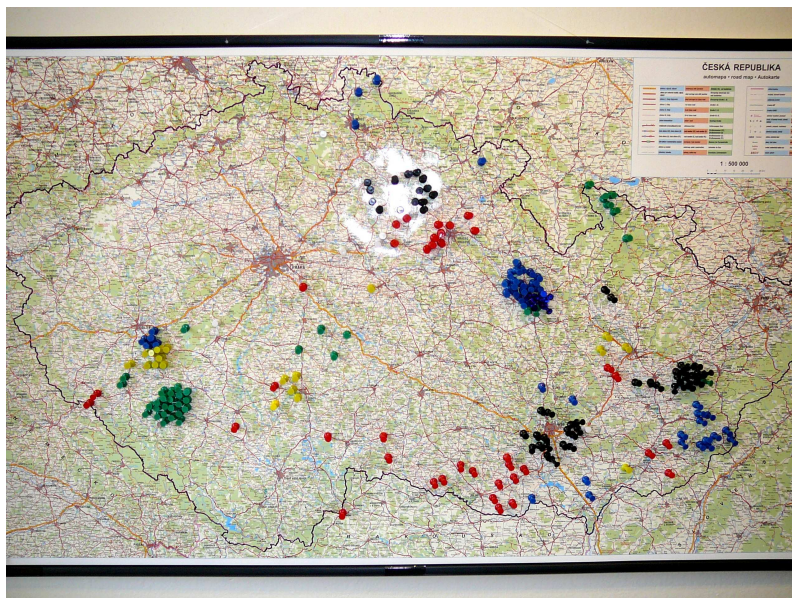
Pomoc při aktualizaci a revizi knihovních fondů jsme poskytli 14 neprofesionálním obecním knihovnám.

Přírůstek **výměnného fondu** činil 4.324 knihovních jednotek, úbytek 1.295 k.j.; fond měl k 31. 12. 2007 celkem 98.716 knihovních jednotek (z toho 69.973 je ve střediskové knihovně Hradec Králové). Bylo z něj sestaveno a expedováno 433 **cirkulujících výměnných souborů**, které obsahovaly celkem 21.710 knihovních jednotek.

Středisková knihovna v Hradci Králové připravila 243 výměnných souborů, které obsahovaly celkem 12.155 knihovních jednotek; v obou případech se jedná o nárůst proti minulému roku. Zřizovatelé knihoven v našem střediskovém obvodu byli dvakrát ročně informováni o poskytnutých službách. Výměnný fond je průběžně aktualizován a zpětně opatřován čárovými kódy.

Servis výpočetní techniky jsme zajišťovali pro knihovny v 24 obcích (celkem 38 návštěv). Jednalo se většinou o údržbu dat, řešení problémů s počítačovou technikou a programovým vybavením.

O náš projekt „Šablona webu pro malé knihovny“ je zájem v celé republice; ke konci roku bylo na jeho základě vytvořeno již 360 internetových stránek knihoven. Šablona byla předváděna na odborných seminářích v Olomouci, Pardubicích, Třebíči, Liberci i v regionálních a celostátních periodikách.

O projekt je nebývalý zájem; šablona měla k 31. 12. 2007 už 360 instalací po celé republice.

4. Kulturně vzdělávací akce pro veřejnost

V roce 2007 jsme uspořádali 632 kulturních a vzdělávacích akcí. Největší zájem byl o literární pořady pro děti, kterých bylo proti minulému roku o 90 víc (40% nárůst). Stále vyšší informační gramotnost uživatelů s sebou nese pokles požadavků na individuální školení k práci s internetem a databázemi. Klesá též zájem o lekce knihovnicko informační výchovy a hudebně výchovné pořady.

Tradiční akce **pro dětské čtenáře** *Noci s Andersenem* a *Magická noc* proběhly v půjčovnách pro děti na Novém Hradci Králové a v Kuklenách; zúčastnilo se jich 51 dětí.

Malé i velké čarodějnice se zúčastnily Magické noci v kuklenské knihovně

Úspěšné byly dvě besedy se spisovatelkou Petrou Braunovou i akce Rosteme s knihou (celkem 87 návštěvníků).

V roce 2007 jsme slavnostně zakončili celoměstskou literární soutěž *Strašidla nás baví, jsme čtenáři hraví*, jejímž kmotrem byl senátor doc. MUDr. Karel Barták (absolvovalo ji 74 dětí).

Vyhodnocení výsledků soutěže Strašidla nás baví, jsme čtenáři hraví

Literárně-sportovní soutěže *Ptáčkoviny* se v Týdnu knihoven zúčastnilo 55 dětí; dalších 98 se zapojilo do akce *Knihovnická bašta*. Na pobočkách proběhlo 102 dalších menších soutěží a kvízů.

Poprvé jsme uspořádali *slavnostní předávání slabikářů* 76 žákům prvních tříd ZŠ Štefánikova: spolu se slabikáři a stužkami *Malý čtenář* obdržely děti zdarma čtenářské průkazy do knihovny. K novému druhu akcí pro děti patřilo letos *Věnečkování* (vázání adventních věnců v pobočkách Nový Hradec Králové, Malšovice a Březhrad) a experimentální cyklus věnovaný prožitkovému čtení v dětské knihovně Kalíšek.

Prvníáčci ze ZŠ Štefánikova v přednáškovém sále při slavnostním předávání slabikářů

Naše práce s dětskými čtenáři došla vysokého ohodnocení samotnými uživateli v celostátní soutěži *Kamarádka knihovna*. V kategorii knihoven působících ve městech s více než 40.000 obyvateli jsme obsadili třetí místo.

V **akcích pro dospělé** převažují literární besedy a autorská čtení, cestopisná vyprávění a komponované hudební pořady. Řada z nich byla pořádána v cyklu *Literární čaj o páté*, v celostátních *Dnech poezie*, v *Týdnu knihoven* nebo v rámci *Března- měsíce internetu*.

Stručný přehled pořadů pro dospělé:

- *Hana Hegerová* (komponovaný hudební pořad; 23.1.)
- *Josef Rodr: Z Královéhradeckého kraje za humna* (uvedení nové knihy; 20.2.)
- *Š. Šimonová, P. Landsmanová: Roviny domova* (pásmo poezie; 22.2.)
- *Vzpomínka na Karla Kryla* (komponovaný hudební pořad; 8.3.)
- *Milada Karez: Kytara napříč staletími* (3.4.)
- *Radko Chadima: Hawaii* (cestopis; 17.4.)
- *Ladislav Venyš* (beseda s ředitelem nakladatelství ELK; 15.5.)
- *Kateřina Houšková: Tlumočení hudby do znakové řeči* (22.5.)
- *Dva životy Viktora Fischla* (vzpomínkový pořad a křest knihy; 6.6.)
- *Petr Rybář: Haka maorského rangera* (cestopis; 25.9.)
- *Poezie Mansardy* (komponovaný pořad P. Landsmannové; 2.10.)
- *Martina Rottová: Pojízdné knihovny* (přednáška; 4.10.)
- *Arnošt Golflam* (autorské čtení; 9.10.)
- *P. Landsmanová a H. Myslivcová: Hrátky s drátky* (život v poezii; 6.11.)
- *Jiří Vambera: Etiopie* (cestopis; 14.11.)
- *Václav Štěpánek: Kosovo včera, dnes a zítra* (přednáška; 29.11.)
- *Alice Páková: Ozvěny Mozartova roku* (komponovaný videopořad; 4.12.)

Autorské čtení Arnošta Goldflama sklídilo velký ohlas návštěvníků

Kromě 252 výstavek v půjčovnách a sedmi na schodišti hudebního oddělení, jsme uspořádali větší **výstavy** v sále, na chodbách nebo ve vestibulu ústřední budovy knihovny:

- *Julius Šimko: Ulice, holka počmáraná* (poezie pouličních nápisů; 8.-27.1.)
- *Corinne Veisy: Roh Afriky* (fotografie z Etiopie a Džibuti; 5.-21.3.)
- *Kůň terapeut* (výtvarné práce z dětské soutěže; 10.-28.4.)
- *Strašidla nás baví...* (výtvarné práce z dětské soutěže; 18.6.-15.9.)
- *Pojízdné knihovny* (24.9.-12.10.)

Ke **specifickým akcím** pro veřejnost patřila *amnestie na sankční poplatky* v rámci Týdne knihoven (3.-9.10.) i tradiční *knižní bazar* (23.-27.10.), na který přišlo 810 návštěvníků (viz též oddíl III. *Knihovní fondy*).

Obrazová dokumentace našich akcí pro děti i dospělé je k dispozici na internetových stránkách knihovny v sekci Archiv akcí. Vzdělávací a kulturní pořady byly též široce prezentovány v tisku a v rozhlase.

III. KNIHOVNÍ FONDY (viz též příloha č.2)

Přírůstek knihovního fondu v roce 2007 představuje celkem **21.945** knihovních jednotek, z toho 19.841 knih, 660 hudebnin a 1.444 audiovizuálních dokumentů. Co do objemu i složení byl v podstatě stejný jako v předchozím roce a patří k dlouhodobě nejvyšším. Tvořila jej z 67,1 % literatura pro dospělé (z toho 41,2% naučná), z 23,3% literatura pro děti (z toho 29,2% naučná) a z 9,6% hudebniny a audiovizuální dokumenty.

Na nákup knihovního fondu jsme vynaložili 4.336 tis. Kč (z toho 632 tis. Kč činila dotace státu na výměnný fond); jedná se o tříprocentní nárůst proti minulému roku. Při akvizici jsme maximálně využili slevy distributorů a knihkupců, které činily většinou 25%. Pokud jde o knihy (bez výměnného fondu), 2.098 svazků jsme získali darem, 17.743 svazků jsme zakoupili.

Úbytek knihovního fondu dosáhl 25.010 knihovních jednotek. V porovnání s rokem 2006 je to o 4.037 k.j. méně. Přesto je objem úbytku poměrně vysoký: o 3.065 k.j. vyšší, než přírůstek. Jedná se o zpracování skluzu v odpisech z minulých let, kdy došlo k rozsáhlým aktualizacím fondu v záložních skladech. Během podzimního knižního bazaru jsme darovali 1.256 vyřazených knih 18 veřejným knihovnám okresu; 7.535 zastaralých nebo poškozených knih bylo prodáno 810 návštěvníkům této týdenní akce.

Knihovní fond měl k 31. 12. 2007 **celkem 638.887** knihovních jednotek. Protože úbytek byl vyšší než přírůstek, je celkový stav knihovního fondu nižší, než v roce předchozím.

Provedli jsme aktualizaci a **revizi** knihovního fondu pobočky Labská před její automatizací, části fondu cizojazyčné literatury (signatura B1-B4805) a části fondu uloženého ve skladu Staré Nechanice (signatura 52-59.000). Celkem prošlo v roce 2007 aktualizací a revizí cca 40.000 knihovních jednotek.

Katalogizace knihovního fondu probíhá ve dvou směrech: průběžné počítačové zpracování přírůstku a retrokonverze generálního katalogu do počítačové podoby. Zkatalogizovali jsme 4.488 titulů, které představovaly roční přírůstek knih; do strojově čitelné podoby bylo konvertováno 4.175 titulů z generálního katalogu, v hudebním oddělení bylo zpracováno 2.063 titulů různých druhů dokumentů. Celkem jsme tedy zpracovali 10.726 titulů, o 186 víc, než v roce 2006.

Knihovna se přihlásila k účasti na budování **Souborného katalogu České republiky**; proběhlo ověřování vzájemné komunikace a testování našich katalogizačních záznamů, které bylo velmi příznivé.

Převáděli jsme část brožur z informačního střediska do knihovního fondu (106 sv.) a dokončili retrokonverzi cizojazyčné beletrie (signatura B) a literatury pro mládež (signatura M).

Došlo též ke změnám v **organizaci knihovního fondu**. Část fondu ústřední půjčovny (signatury 91-93.000) byla z nedostatku prostor přesunuta do skladu ve Starých Nechanicích. Nejstarší část knihovního fondu pobočky Pražské Předměstí (signatury 1-7.000) jsme přestěhovali do skladu Dolní Přím.

IV. ORGANIZACE A ŘÍZENÍ. HOSPODAŘENÍ KNIHOVNY

1. Řízení, public relation

V roce 2007 byla dokončena projektová dokumentace pro **územní řízení k rekonstrukci objektu Vertex** na městskou knihovnu.

MĚSTSKÁ KNIHOVNA - HRADEC KRÁLOVÉ - DAVID VÁVRA - ULIČNÍ POHLED - LISTOPAD 2006

Studie nové budovy knihovny v prostorách bývalé továrny Vertex ve Wonkově ulici

Probíhalo intenzivní jednání s Tepelným hospodářstvím Hradec Králové, a.s., ve věci **rekonstrukce výměníku C33** ve Formánkově ulici, která by umožnila vybudování perspektivní pobočky v západní části sídliště Moravské Předměstí; spolupracovali jsme na projektu jejího interiéru.

Studijní a vědecká knihovna s námi uzavřela dne 9. 3. 2007 novou smlouvu o přenesení regionálních funkcí podle knihovního zákona č.257/2001 Sb.. Na tomto základě jsme s obcemi okresu Hradec Králové uzavřeli **smlouvy o poskytování regionálních služeb** jejich knihovnám. Smlouvami se zřizovateli a objednávkami služeb jsme řešili i podíl šesti střediskových knihoven na naší regionální funkci.

Zpracovali jsme **žádost o grant** z dotačního programu ministerstva kultury VISK 3 na licence k softwaru pro dvě zbývající pobočky, které budou automatizovány v roce 2008. Další žádost jsme adresovali do programu Knihovna 21. století: příspěvek z grantu by měl částečně pokrýt nové expediční obaly ke zvukovým knihám pro nevidomé.

Naši činnost jsme **propagovali** v regionálním tisku (Géčko, Radnice, Hradecký deník, regionální vydání MF Dnes), v rozhlase a televizi. Publikovali jsme také články v odborných časopisech (Čtenář, Národní knihovna, U nás, Hudební výchova, elektronický časopis Ikaros ad.).

Pokračovala **spolupráce** s knihovnami v tuzemsku i v zahraničí. Se Studijní a vědeckou knihovnou v Hradci Králové jsme se dohodli na výměně údajů z regionálních databází; 6. 6. 2007 u nás proběhla exkurze slovenských knihovníků z Bánské Bystrice a Zvolena.

Velmi úzce spolupracujeme s některými místními organizacemi a institucemi: se Sjednocenou organizací nevidomých a slabozrakých, se Spolkem přátel krásného slova, který má v naší knihovně svoje sídlo, se Společností přátel Jižních Slovanů, s Univerzitou Hradec Králové při pořádání Dnů frankofonie a zejména při výuce hudebních oborů, se sdružením Mamma help, Společností přátel Afriky, Společností česko-arabskou, se základními školami a dalšími školskými zařízeními atd.

V souvislosti s odchodem dosavadního ředitele knihovny Mgr. Jana Pěty do důchodu (od 1. 2. 2008) proběhlo dne 22. 10. 2007 **výběrové řízení** na jeho nástupce: stala se jím Mgr. Lenka Antošová, ředitelka Městské knihovny Slavoj ve Dvoře Králové nad Labem.

2. Finanční hospodaření

Hospodaření knihovny skončilo **vyrovnaným výsledkem** na straně výnosů a nákladů: rozpočtové náklady činily celkem 28.372 tis. Kč, výnosy 28.865 tis. Kč; kladný hospodářský výsledek představuje 493 tis. Kč.

Příjmy z vlastní činnosti dosáhly 1.343 tis. Kč (nárůst o 132 tis. Kč, tj. o 11% více oproti minulému roku); na celkových nákladech se příjmy podílejí z 5,12%.

Příspěvek zřizovatele činil 25.390 tis. Kč; regionální funkci knihovny (pomoc knihovnám bývalého okresu Hradec Králové) dotoval Královéhradecký kraj částkou 2.132 tis. Kč - stejnou, jako v předešlém roce.

Od společnosti ČEZ jsme dostali finanční dar 20 tis. Kč na nákup hudebnin.

Náklady měly následující složení: nákup knihovních fondů 4.336 tis. Kč (=15,3% celkových nákladů; index meziročního nárůstu 1,03), osobní náklady 18.889 tis. Kč (=66,6%; nárůst 1,04), opravy a údržba 207 tis. Kč (=0,7%; nárůst 1,08), ostatní provozní náklady 4.940 tis. Kč (=17,4%; nárůst 1,03%).

Celkový meziroční růst nákladů o 1.044 tis. Kč byl v maximální míře ovlivněn zvýšením mezd podle vládního nařízení, včetně zvýšení odvodů na sociální a zdravotní pojištění.

Investiční náklady ve výši 691 tis. Kč byly hrazeny z dotace zřizovatele; jednalo se o nákup nového automobilu Citroen Berlingo, softwaru Z39.50 server a modulární výpůjční sestavy pro pobočku Moravské Předměstí-A ve Formánkově ulici.

3. Pracovní síly; vzdělávání zaměstnanců

Průměrný přepočtený **stav zaměstnanců** činil 67,2: z toho 63,7 pokrývalo městskou funkci, 3,5 funkci regionální. Oproti plánu jsme ušetřili 1,3 pracovní síly; neobsazeno bylo

místo sekretářky a po celý rok chybějící pracovní síla na odboru knihovních fondů (dlouhodobá nemoc) byla nahrazena jen částečně.

V průběhu roku odešlo několik zaměstnanců do starobního důchodu, což přineslo změny ve vedení a **personálním obsazení** některých pracovišť.

Poměrně vysoký výskyt dlouhodobých pracovních neschopností v pobočce Moravské Předměstí-B a na odboru knihovních fondů byl kompenzován zastupováním ze strany spolupracovníků nebo zaměstnanci přijatými na zkrácený úvazek v termínovaném pracovním poměru.

V roce 2007 jsme pokračovali ve spolupráci se Střední odbornou školou Hradební v Hradci Králové: v knihovně vykonávalo **odbornou praxi** 31 jejích studentů.

Pracovníci knihovny si **zvyšovali kvalifikaci** účastí na mnoha odborných kurzech a školeních: k získání certifikátu ECDL, k soubornému katalogu ČR, k věcnému zpracování, automatizovanému knihovnímu systému Aleph, dějinám hudby, vzdělávání dospělých, firemní kultuře apod.

Patří sem i naše účast na odborné konferenci Knihovny.cz v Olomouci a na konferenci Knihovny současnosti v Seči (její součástí byl referát Mgr. Š. Šimonové z našeho hudebního oddělení), účast na veletrhu Odborná kniha v Hradci Králové a na veletrhu Svět knihy Praze, na celostátním semináři o regionálních funkcích knihoven v Pardubicích. Jedna zaměstnankyně absolvovala rekvalifikační kurs knihovnictví.

4. Údržba a technické zabezpečení

V roce 2007 byly provedeny následující **úpravy interiérů, instalace zařízení a údržba objektů**:

- dovybavení pobočky Moravské Předměstí-B novým nábytkem;
- úpravy vnitřních prostor, instalace nového osvětlení a malování pobočky Labská;
- vybudování bezbariérového vchodu a sociálního zařízení v pobočce Nový Hradec Králové, vymalování přístupových prostor a nové osvětlení;
- instalace protidešťových stříšek nad vchody do poboček Malšovice a Slezské Předměstí;
- instalace nových plynových topidel v informačním středisku.

Průběžně byly zabezpečovány **revize**, provozní a odborné prohlídky, **drobná údržba** budov, přístrojů a zařízení i svépomocná výroba menších interiérových doplňků a stolů pod počítače.

Prováděli jsme předepsaná školení a další opatření na úseku **požární ochrany a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci**; v průběhu roku došlo k ukončení smlouvy s Českou preventivní, která dosud zajišťovala závodní preventivní péči.

Pokračovala obměna zastaralé **počítačové techniky** a nákup nových počítačů a tiskáren pro půjčovny, které se připravovaly na automatizaci výpůjčního protokolu. Zakoupili jsme nový program pro vedení a zpracování ekonomických agend.

Naše **dopravní prostředky** doplnil nový automobil Citroën Berlingo; vystřídal Škodu Felicii, která už byla daleko za hranicí životnosti a její provoz se stal vzhledem k neustálým opravám neefektivní.

KNIHOVNA MĚSTA HRADCE KRÁLOVÉ

PŘÍLOHY

	Orientační ukazatele na rok 2007	Skutečnost 2005	Skutečnost 2006	Skutečnost 2007	Plnění plánu v %
Výpůjčky	830 000	861 153	819 809	771 845	93
Z toho:					
naučná lit. pro dospělé	220 000	237 787	218 848	210 444	96
ostatní dokumenty	73 000	80 765	73 803	68 461	94
literatura pro děti	172 000	173 429	171 074	151 030	88
z toho:					
naučná pro děti	62 000	69 258	61 317	49 783	80
Čtenáři	13 800	13 739	13 886	13 888	101
Z toho:					
dospělí	10 500	10 488	10 689	10 254	98
děti	3 300	3 305	3 197	3 634	110
Návštěvnost	-	185 602	187 358	186 988	-
Kolektivní akce	371	670	629	632	170
Z toho:					
lekce KIV	80	68	92	71	89
hudebně-výchovné pořady	60	54	61	49	83
besedy pro děti	200	219	225	315	158
besedy pro dospělé	10	14	18	17	170
soutěže pro děti	2	4	4	3	150
výstavy, bazary aj.	20	21	25	24	120
školení uživatelů o práci s el. databázemi	-	290	204	153	-
Metodické návštěvy, konzultace, školení	400	1 008	1 066	1 048	262
Výměnné soubory (počet knih.jednotek)	9 000	11 264	11 217	12 155	135
Publikace (počet titulů)	8	5	9	11	137
MVS (počet žádanek)	-	375	368	368	-

KNIHOVNÍ FOND

Příloha č.2

	Orientační ukazatele na rok 2007	Skutečnost 2005	Skutečnost 2006	Skutečnost 2007	Plnění v %
Knihovní fond celkem	-	648 587	641 952	638 887	-
Přírůstek	21 000	22 502	22 412	21 945	104,5
Z toho: knihy	18 880	20 387	20 448	19 841	105,0
hudebniny	500	541	555	660	132,0
AV dokumenty	1 620	1 574	1 409	1 444	89,1
Úbytek	18 000	19 444	29 047	25 010	138,9

Struktura knihovního přírůstku v roce 2007:

Celkem knihy..... 19 841 k.j.

Z toho:

Naučná literatura pro dospělé 6 068 = 30,6 %

Beletrie pro dospělé 8 655 = 43,6 %

Literatura pro děti 5 118 = 25,8 %

z toho:

naučná literatura pro děti 1 495 = 29,2 %

beletrie pro děti 3 623 = 70,8 %